

ОТНОСНО ОТЛИЧИТЕЛНИТЕ ПРИЗНАЦИ НА ЛИНГВИСТИЧНОТО ОТКРИТИЕ

ВЛАДИМИР ПЕРИКЛИЕВ

ИНСТИТУТ ПО МАТЕМАТИКА И ИНФОРМАТИКА ПРИ БАН

peri@math.bas.bg

ON THE DISTINCTIVE FEATURES OF LINGUISTIC DISCOVERY

VLADIMIR PERICLIEV

INSTITUTE OF MATHEMATICS AND INFORMATICS, BULGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

peri@math.bas.bg

This note tries to isolate the distinctive features of linguistic discovery, or what distinguishes truly creative linguistic work from that of a journeyman. To this end, four famous discoveries from the history of linguistics are briefly inspected: Saussure's discovery of the concept of "linguistic system", Sir William Jones's discovery of the Indo-European language family, Greenberg's implicational universals, and Verner's law. It is found that, apart from the self-evident requirement of *truthfulness*, these findings additionally also possess the features *novelty*, *unexpectedness* and *importance*. These features are logically independent from one another and all need to be present in a finding to properly call it discovery. Some problems arising in verifying these features are also briefly discussed.

Keywords: features of discovery, Saussure, Sir William Jones, Verner, Greenberg

1. Увод

Всяко лингвистично намиране, било то по-голямо или по-малко, води до напредък в лингвистичното знание, но само по-големите са тези, които ние сме склонни да наричаме „откритие“. Оттук възниква въпросът какви са отличителните признаци, които разграничават работите, правещи истински открития, от тези, които са по-незначителни и рутинни.

За изследването на този проблем ще разгледам четири важни открития от историята на лингвистиката: откритието на понятието „лингвистична система“ от Фердинанд де Сосюр, откритието на индоевропейското езиково семейство от сър Уилям Джоунс, импликационните универсалии на Джоузеф Грийнберг и закона на Карл Вернер. В работата ще покажем, че освен очевидното изискване за *истинност* всички тези открития допълнително притежават признаците *новост*, *неочакваност* и *важност*. (За подобни работи в машинното научно откритие вж. напр. Valdés-Pérez 1999,

Macedo and Cardoso 2002, а във философията на науката Andersson, Ake E. and Sahlin 1991, Boden 2004).

Още от начало ще отбележа, че тези характеристични признаци на откритието (както и техните комбинации) са логически независими един от друг, т.е. от никой признак логически не следва друг признак. Например твърдението, че никои от известните днес езици не са генетически свързани, би било ново, неочаквано и много важно, доколкото би променило изцяло сегашното ни разбиране за развитието и промените на езиците, но е очевидно невярно. Като друг пример за логическата независимост на признаците, ако намерим, че един недостатъчно изучен език, известен като член на някое езиково семейство, което типично притежава някое свойство, също притежава това свойство, това би било вярно, ново и относително важно, но все пак съвсем очаквано, тъй като всички или повечето от езиците в семейството притежават свойството и ние очакваме свойствата на родителя да се пренасят към наследника. Въпреки логическата независимост обаче, отличителните признаци на откритието не са изцяло несвързани и наличието на един признак може да говори в полза или против друг. Например ние сме склонни да разглеждаме неочакваните намирания като по-важни, а очакваните като по-маловажни, доколкото само първите не само кумулативно разширяват, но и поставят под съмнение нашите предварителни знания; освен това ние сме склонни да разглеждаме намирания, които са по-вероятно да са верни, като по-важни от тези, които имат по-малък шанс да са верни.

Статията е организирана както следва. В раздели 2–5 съвсем накратко ще разгледам основополагащите открития, обикновено свързвани със Сосюр, сър Уилям Джоунс, Грийнберг и Вернер, и ще покажа, че всяко от тях притежава споменатите отличителни признаци на откритието. Раздел 6 показва някои проблеми при разпознаването на тези признаци в откритията, които разглеждаме.

2. Сосюр и идеята за лингвистична система

Фердинанд де Сосюр (1857–1913) обикновено се счита за основоположника на структурната лингвистика с посмъртно публикуваната книга *Курс по обща лингвистика* (1916), написана от негови ученици на базата на записки от лекции на Сосюр, четени в Университета на Женева в периода 1907–1911. Сосюр създава цялостна лингвистична теория, в основата на която лежи понятието лингвистична система. Според нея езикът (*langue*) представлява система в смисъл, че значението (*valeur*) на лингвистичните единици може да се определи само посредством техните контрасти, опозиции с всички останали единици в същата система. „В самия език съществуват само разлики“, пише Сосюр (Saussure 1996 [1916]: 118), „Една лингвистична система е серия от фонетични разлики, съответстващи на серия от концептуални разлики“ (с. 118). Главната задача на лингвистиката според Сосюр е да се разкрие структурата на лингвистич-

ната система, като се използва структурният метод на контрасти и опозиции (за детайлно описание на идеите на Сосюр вж. напр. Koerner 1973).

Идеята на Сосюр за езика като система е нова, доколкото прекъсва дълга традиция в западната мисъл, идваща още от Платон, езикът да се разглежда просто като инвентар от имена, а целта на лингвистиката да съотнася тези имена към вече готови обекти, съществуващи преди това.

„Във всички тези случаи това, което намираме, е вместо *идеи*, дадени ни отнапред, *значения*, еманиращи от лингвистичната система. Ако казваме, че тези значения съответстват на определени понятия, това означава, че тези понятия са чисто диференциални. Т.е. те са понятия, които не са дефинирани позитивно в термините на тяхното съдържание, а са дефинирани негативно, в контраст с другите елементи на същата система. Това, което характеризира всяко най-точно, е това, което другите не са“ (Saussure 1996 [1916]: 115).

Степента на новост на тези идеи се подчертава напр. от Луи Йелмслев (Hjelmslev 1958). Той приписва някои проблеми в изложението на Сосюр в лекциите му на факта, че тази теория отваря пред лингвистите пътища, които са толкова нови, че не е учудващо, че самият Сосюр е трябвало да се бори с традиционните схващания.

Сосюровият структурализъм е също много неочакван в контекста на лингвистичната мисъл от 19. и началото на 20. век. Нищо от атомистичния подход към езика на неограматичната школа, водеща в този период, не подсказва подобна драматична промяна на подхода. Сосюр, разбира се, сам е бил напълно наясно с неочаквания характер на своите идеи и на различни места в *Курса* ги нарича „неочаквани“ и „впечатляващи“.

Важността на идеята за езика като система и на структурализма по-общо е огромна. Тя има влияние както в рамките на самата лингвистика, така и извън нея. В рамките на лингвистиката структурният метод се прилага на всички равнища на лингвистичен анализ: фонология (анализ по различителни признаци), семантика (структурна семантика), морфология и пр. Трансформационалистите, например Чомски (вж. Chomsky 1957), също подчертават, че формалната, генеративната граматика е като цяло „системно понятие“. Освен това идеята за система лежи в основата на различни школи като Пражката (Трубецкой, Якобсон), Копенхагенската (Йелмслев), както и на американския структурализъм (Блумфийлд, Харис). Извън лингвистиката принципите и методите на структурализма са възприети в антропологията (Леви-Строс), психоанализата (Лакан) и литературната критика (Барт).

3. Сър Уилям Джоунс и откриването на индоевропейското езиково семейство

Откриването на индоевропейското езиково семейство обикновено се приписва на сър Уилям Джоунс.

Сър Уилям Джоунс (1746–1794) е английски филолог и изследвач на

древна Индия, известен преди всичко с предположението си за съществуването на генетична връзка между индоевропейските езици. На 2 февруари 1786 г. той прави следното широко известно и често цитирано изказване:

„Санскритският език, колкото и античен да е, има прекрасна структура; по-съвършена от гръцки, по-богата от латински и по изискана от всеки от тях, въпреки всичко имащ по-силна връзка както в корените на глаголите, така и във формите на граматиката, отколкото би могло да се очаква по случайност; тази връзка е наистина толкова силна, че никой филолог не може да ги изследва и трите, без да си помисли, че имат общ източник, който може би вече не съществува. Има сходна причина, макар и не толкова силна, да се предполага, че готски и келтски, независимо от многото различия в лексиката, имат същия произход със санскрит; и староперсийски може да бъде прибавен към същото семейство...“ (Jones 1807, vol. 3: 34–35).

Днес това езиково семейство се нарича индоевропейско.

Идеята за връзката между старите европейски езици и санскрит е била нова в контекста на възгледите по това време. Генетичната класификация на езиците преди Джоунс е била базирана до голяма степен на Библията. Предполагало се е, че броят на световните езици е 72, и на тези езици се е приписвал клон, съответен на наследниците на Ной – Сим, Хам и Яфет. На тази теория се е вярвало до такава степен, че ако се откриел език, неизвестен в Библията, той можел да се включи в списъка на световните езици само ако някой друг се изключел.

Предположението на Джоунс било и много неочаквано. Първо, то постулирало връзка между езици, които били много далечни географски – санскрит бил на много хиляди километри отдалечен от класическите европейски езици. На второ място, кой би приел навремето, че има връзка между цивилизования Запад и „дивни“ племена като индийците?

Важността на това откритие е огромна. То обикновено се счита за началото на историческата и сравнителната лингвистика от 19. век. Така Робинс (Robins 1967: 134) пише, че ако една година трябва да се счита като началото на съвременната лингвистика, това е годината 1786. Хокет (Hockett 1965: 53) характеризира това откритие като едно от четирите наистина основополагащи в лингвистиката като цяло. Това откритие дава тласък на развитието на хуманитаристиката като цяло, провокира интереса към изучаването на предисторията и миграциите, на индийската и на източните култури и митологията – цели, които самият Джоунс е считал за истински важни, отреждайки на лингвистиката само спомагателна роля в осветляване на фундаменталните проблеми на историята на човечеството.

4. Грийнберг и словоредните универсалии

Джоузеф Грийнберг (1915–2001) има важни приноси в различни области на лингвистиката като изучаването на африканските езици, езикова

та класификация и типологията. Известната му статия върху словоредните универсалии (Greenberg 1966) бележи началото на модерната типология. Грийнберг прави две извадки от езици с широко генетично и ареално покритие и въвежда понятието „импликационна универсалия“, което е твърдение от типа: „Ако един език има свойството X, то ще има също и свойството Y“. След това предлага словоредна типология, базирана на относителната позиция на *глагол*, *субект* и *обект*, които ще бележим нататък, както е прието, с Verb (V), Subject (S) и Object (O). Той отбелязва, че три от логически възможните наредби се наблюдават в езиците: SVO (напр. английски), SOV (напр. японски) и VSO (напр. уелски), докато останалите три: VOS, OVS и OSV, се оказват изключително редки. Трите изолирани и регистрирани типа, SVO и VSO, от една страна, и SOV, от друга, естествено се групират в два типа, а именно езици VO и езици OV. Това води до типология с висока предсказателна сила:

<i>Езици VO имплицират</i>	<i>Езици OV имплицират</i>
глагол – обект	обект – глагол
спомаг. гл. – главен гл.	главен гл. – спомаг. гл.
предлог – съществ.	съществ. – предлог
съществ. – относит. изр.	относит. изр. – съществ.
съществ. – притеж.	притеж. – съществ.
съществ. – прилаг.	прилаг. – съществ.
съществ. – показат.	показат. – съществ.
съществ. – числ.	числ. – съществ.

Независимо че корелацията между позицията на глагола и обекта и други словоредни характеристики са известни поне от 19. век, както сам Грийнберг признава (Greenberg 1966: 105; бел. под линия 4), строгата наредба, както и формата на излагането ѝ като импликации, е нова за широката публика.

Предложената словоредна типология, базирана на тези универсалии, е също доста неочаквана в контекста на тогавашната лингвистика, в която предлаганите типологии използват преди всичко морфологични критерии, класифициращи езиците на изолиращи, аглутинативни и инфлекционни.

Работата на Грийнберг е много важна за типологията и лингвистиката като цяло. Първо, тя е причина за много работи, опитващи се да дадат едно общо обяснение на емпирично наблюдаваните универсалии. Второ, търсенето на универсалии се прехвърля и върху други области освен словоредта, като напр. фонологията, семантиката и пр. Трето, изследването на Грийнберг поставя по-строги стандарти за работа в областта като задължително архивиране на данните, публикуване на базата от данни, върху която се базират наблюденията, и експлицитното формулиране на универсалиите, което позволява проверка на предложените универсалии и търсене на нови в същите данни.

5. Закон на Вернер

Карл Вернер (1846–1896) е известен със своя звуков закон, открит през 1875 г., който представлява поправка на закона на Якоб Грим. Според Грим индоевропейските звукове [p, t, k, s] се развиват в германските езици съответно в [f, þ, x, s] в началото, средата и края на думите. Грим не е бил разтревожен от редица изключения на своя закон, в които оригиналните беззвучни индоевропейски съгласни са се развили, в контраст на неговите предсказания, в техните звучни съответствия, съответно в [b, d, g, z]. Впечатляващ пример представляват германските роднински термини: докато германската дума *brôþar* „брат“ регулярно се променя от индоевропейската *bhrâtar*, следвайки правилото на Грим IE t = Gmc þ, германските термини *môdar* „майка“ и *fadar* „баща“, корелативни на индоевропейските термини *mâtar*, *patar*, не следват правилото, а показват редуването IE t = Gmc d. Тук не е необходимо да се спираме в подробности на закона на Вернер, а ще кажем само, че той открива, че ударението в оригиналния индоевропейски език е причината, обясняваща изключенията от закона на Грим (за подробности вж. напр. Lehmann 1967).

Обяснението на Вернер е ново и оригинално. Докато Грим е знаел за изключенията, той не се е безпокоял особено за тях. Други лингвисти са се опитвали да намерят обяснение, но безуспешно. Шерер напр. предположил, че звуковата промяна в звучни преградни съгласни се е случила „в често използвани думи като баща и майка“. Но Вернер показва, че тези думи не са по-чести от *брат* напр. Освен това той показва, че в текстовете на Вулфила думата *môdar* „майка“ даже не се появява, докато *fadar* „баща“ се появява само веднъж (вместо тях се появяват други лексеми). Така обяснението на Вернер било веднага прието от лингвистичната общност поради силните му аргументи.

Откритието на Вернер е било също много неочаквано. Той намерил ключовите свидетелства там, където другите даже не биха и помислили, а именно в гръцки и санскрит, докато останалите са считали, че звуковите промени трябва да се търсят вътре в самия германски език, без сравнения с други езици. Също така откритието на Вернер е било неочаквано и защото обяснението лежи в акцентуацията в по-стари форми, което е било необичайно за тогавашните възгледи.

Работата на Вернер се нарича от Уинфрид Лемън (Lehmann 1967) „единствената най-влиятелна публикация в лингвистиката“. Първо, статията на Вернер е важна, защото прави поправка на закона на Грим, който сам по себе си е много важен. Второ, вниманието се насочва към супрасегментите и след Вернер има много работи, предлагащи обяснение посредством ударението. И трето, може би най-важно, тази статия има огромно методологическо влияние. Вернер успява да обясни *всички* изключения и това става методологически стандарт по-нататък. Широкоизвестни са думите му, че когато има изключения, трябва да съществува правило за изключенията, а лингвистът просто трябва да го открие.

6. Някои проблеми при верифициране на отличителните признаци на лингвистичното откритие

Трябва да се отбележи, че някои от отличителните признаци на откритието не са категориални (да/не) понятия, а по-скоро градуални понятия, при които едно откритие ги притежава в различна степен. Това се отнася особено за признаците *неочакваност* и *важност*. Следователно големите открития, за разлика от по-малките, са по-неочаквани и по-важни.

Освен това в някои случаи признаците са нееднозначни по отношение на някои открития и верификацията им създава усложнения. Целта на последващите бележки е да даде някои илюстрации от разгледаните открития.

В началото можем да отбележим, че даже признакът *вярност*, който изглежда неотменно свойство на всяко откритие, не изглежда подходящ да се приложи към открития на „хипотези“, които по дефиниция са твърдения, чиято вярност е неизвестна, или на „принципи“, които често се разбират като пропозиции без истинна стойност (те не са нито истина, нито лъжа, а просто удобни). И което е даже по-важно, в лингвистиката като наука, базирана на индуктивни обобщения (в противоположност напр. на математиката, използваща главно дедуктивни изводи), универсалните индуктивни обобщения, строго погледнато, не могат да бъдат доказани като верни, защото всяко следващо наблюдение може да ги опровергае.

Признакът *важност* също може да доведе до усложнения. Например някои наблюдения, които считаме за тривиални днес, могат да се окажат ключови сведения при решаването на проблем, който считаме за важен. В този случай не бихме могли да отречем важността и на самите тези наблюдения. Обратно, много идеи, които сме считали за важни, днес се оказват тривиални и неинтересни. Езикът представлява прекалено сложна материя, за да можем безгрешно да предсказваме „полезността“ на всяко наше намиране.

Най-голяма трудност обаче представлява въпросът дали една идея е нова, или не – добре известно обстоятелство на философи и историци на науката. Към този въпрос преминавам по-долу.

Идеята на Сосюр за езика като система е холистична в смисъл, че конституентите на езика не могат да съществуват независимо един от друг, а по това време холистичните идеи не са нещо непознато в близките дисциплини като социология и психология. В социологията Дюркем твърди, че съществуват факти, които са свойства на колективите, а не на индивидите и те не могат да се сведат до факти за индивида. Преди него Спенсер и Дарвин разглеждат обществата като „организми“, чиито части не съществуват отделно от цялото. В гешталт психологията в края на 19. и началото на 20. век доминират холистични теории за различни аспекти на човешкото поведение (от перцепцията до решаването на проблеми). Даже в лингвистиката понятието „система“, или „организъм“, не е било неиз-

вестно, както отбелязва Кьорнер (Koerner 1973: 357–360). Все пак степената, до която Сосюр е заел идеята от други дисциплини, е въпрос, който подлежи на дебат. Но доколкото той я е развил подробно в областта на лингвистиката, изглежда разумно да не се поставя под съмнение оригиналността на неговия принос.

Много по-противоречив изглежда този проблем при Джоунс. Фактически той не е бил първият, който отбелязва връзката между санскрит и езиците на Стария свят. Така, първо, няколко йезуитски мисионери, първият известен от които е италианецът Филипо Сасети (срв. Robins 1967: 135), още през 16. век са отбелязвали връзката между гръцки и останалите европейски езици, от една страна, и санскрит, от друга. Второ, както отбелязва Клойд (Clouy 1969), Джеймс Бърнет, лорд Монбодо (1714–1799) споменава за връзката между гръцки и санскрит във втория том на *Origin and Progress of Language* (с. 530–531), книга, която се появява през 1774, т.е. 12 години преди изказването на Джоунс.

И трето, Джоунс по това реме не е бил най-информираният лингвист, който да направи подобно изказване. Известно е, че Джоунс е започнал сериозно да изучава санскрит през септември 1785, което – важно е да се отбележи – е по-малко от четири месеца преди да направи широко известното си изказване. Четири месеца очевидно не са достатъчно време да се усвои езикът. Без да се спираме на подробности, ще кажем, че лорд Монбодо е бил много по-добре информиран за структурата и лексиката на санскрит.

Изводът, който можем да направим, е, че това откритие не особено справедливо се приписва на Джоунс. В този случай големият авторитет на Джоунс очевидно е взел превес над обективността.

Накрая ще се спрем на импликационните универсалии на Грийнберг. Обикновено тази идея се приписва на него и това е вярно, доколкато идеята е станала популярна от важната му статия от 1966 г. Фактически обаче, както научаваме и от самия Грийнберг, той е заел тази идея от Пражката школа посредством Роман Якобсон, когото той среща на Лингвистичния кръжок на Ню Йорк. В статията си *The influence of Word and the Linguistic Circle of New York on my intellectual development* (Greenberg 1994) той признава, че интересът му към универсалните аспекти на езика идва, от една страна, от психолога Чарлс Осгуд, който казвал, че това, което би интересувало един психолог, е това, което е общо за всички езици, и от друга страна, „влиянието на Якобсон, който говореше за универсални импликационни отношения“ (Greenberg 1994: 23). Историята, разказана от самия Грийнберг, е следната:

„Към 1953–1954 г. аз очевидно бях повлиян от пражкия структурализъм, с който се сблъсках в Колумбийския университет и в Лингвистичния кръжок. В някакъв смисъл това беше още разцъфващо обръкване като това на дете, както е описано в известен пасаж от психолога Хенри Джеймс. По някакъв

начин типологията, лингвистичната промяна, маркирането и универсалиите трябва да са свързани. <...> Изискваха се години /тези идеи/ да узреят в главата ми. Аз изпитах това, което немските гешталт психолози наричат Aha-Erlebnis. Значи това е било, което Jakobson се е опитвал да каже през цялото време!“ (Greenberg 1994: 24).

Всъщност наистина ли тази идея идва от Jakobson? Едва ли, защото много преди това срещаме експлицитно споменаване на универсалии, напр. от Уитни, срв. „Като общо правило (изключенията са редки) <...> наличието на *p* в азбуката /звуковия инвентар/ имплицира също *b* и *m*“ (Whitney (1911[1875]: 63–64). (Между другото, подобна универсалия не е валидна, както се вижда от изчерпателното машинно изследване в Pericliev 2008.)

7. Заключение

В статията разгледахме четири важни открития в лингвистиката, като за всяко от тях беше показано, че притежава признаците *вярност*, *новост*, *неочакваност* и *важност*. Отбелязахме и някои трудности при анализа на откритията, идващи главно от определянето на приоритета, или това кой е „истинският“ първооткривател. Накрая трябва да се отбележи, че разгледащите признаци не са категориални (или да/не) понятия, а са понятия, които могат да се степенуват, и всяко откритие ги притежава в различна степен. Обикновено наистина големите открития притежават тези признаци в по-голяма степен от по-незначителните открития.

ЛИТЕРАТУРА / REFERENCES

- Andersson and Sahlin 1997: *Andersson, Ake E. and N. E. Sahlin.* (Eds.) *The Complexity of Creativity.* Springer.
- Boden 2004: *Boden, Margaret.* *The Creative Mind: Myths and Mechanisms.* Routledge.
- Chomsky 1957: *Chomsky, N.* *Syntactic Structures.* The Hague: Mouton.
- Cloyd 1969: *Cloyd, E.* Lord Monboddo, Sir William Jones, and Sanskrit. – *American Anthropologist* 71. 1134–1135.
- Greenberg 1966: *Greenberg, J.* Some universals of grammar with particular reference to the order of meaningful elements. – In: Joseph H. Greenberg (ed.) *Universals of Languages.* Cambridge, MA: MIT Press, pp. 73–113.
- Greenberg 1994: *Greenberg, J.* The influence of *WORD* and the Linguistic Circle of New York on my intellectual development. – *Word* 45, pp. 19–25.
- Hjelmslev 1958: *Hjelmslev, L.* Dans quelle mesure les significations des mots peuvent-elles être considérées comme formant une structure? – *Proceedings of the 8th International Congress of Linguists*, Oslo, pp. 636–654.
- Hockett 1965: *Hockett, C.* Sound change. – *Language*, 41, pp. 185–204.
- Jones 1807: *Jones, Sir William.* *The Works of Sir William Jones*, vols. 1–13. London: Stockdale.
- Koerner 1973: *Koerner, E. K.* Ferdinand de Saussure. Origin and Development of his Linguistic Thought in Western Studies of Language. Brounschweig: Vieweg.

- Lehmann 1967: *Lehmann, W.* Reader in Nineteenth Century Historical Indo-European Linguistics. Bloomington and London: Indiana University Press.
- Macedo and Cardoso 2002: *Macedo, L. and A. Cardoso.* Assessing creativity: the importance of unexpected novelty. *Proc. ECAI 2002 Workshop on Creative Systems: Approaches to Creativity in Artificial Intelligence and Cognitive Science*, pp. 31–38.
- Monboddo, Burnett 1773–1792: *Monboddo, James, Burnett, Lord.* Origin and Progress of Language (6 volumes). Edinburgh and London, J. Balfour and T. Cadell.
- Pericliev 2008: *Pericliev, V.* Implicational phonological universals. – *Folia Linguistica*, 42. 195–225.
- Robins 1967: *Robins, R.* A Short History of Linguistics. London: Longman.
- Saussure 1996[1916]: *Saussure, F. de.* Course in General Linguistics. Edited by Charles Bally and Albert Sechehaye with the collaboration of Albert Riedlinger, translated and annotated by Roy Harris. Chicago and La Salle, Illinois: Open Court.
- Valdés-Pérez 1999: *Valdés-Pérez, R. E.* Principles of human–computer collaboration for knowledge discovery in science. – *Artificial Intelligence*, 107, pp. 335–346.
- Whitney 1911[1875]: *Whitney, W.* The Life and Growth of Language: An Outline of Linguistic Science. New York and London: D. Appleton and Company.

РЕЗЮМЕ

Статията представлява опит да се изолират различителните признаци на лингвистичното откритие, или това какво различава истински творческата лингвистична работа от просто рутинната. За целта накратко се разглеждат четири известни открития от историята на лингвистиката: Сосюровото откритие на понятието „лингвистична система“, откритието на индоевропейското семейство от сър Уилям Джоунс, импликационните универсалии на Грийнберг и законът на Вернер. Намерено е, че освен очевидното изискване за *истинност*, тези открития допълнително притежават признаците *новост*, *неочакваност* и *важност*. Тези признаци са логически независими и всички и трябва да присъстват в една работа, за да бъде тя правилно наричана откритие. Накратко се разглеждат и някои проблеми при определянето на тези признаци.

Ключови думи: характеристики на откриването, Сосюр, Сър Уилям Джоунс, Вернер, Грийнбърг

✉ Проф. д-р Владимир Периклиев, Математическа лингвистика
Институт по математика и информатика при БАН
„Акад. Г. Бончев“ 1113, София, България

✉ Prof. Vladimir Pericliev, PhD, Mathematical Linguistics
Institute of Mathematics and Informatics, Bulgarian Academy of Sciences
1113 G. Bontchev, Sofia, Bulgaria